

ГАНЧО ТОТЕВ

Текстът е част от книгата на Стефан Саранеделчев "164 казанлъшки учители от 50-те и 60-те години на XX в." (изд. Кота, 2021 г.) и е публикуван с малки редакции за целите на Есториум с позволението на автора.

Ганчо Колев Тотев е роден 7 юли 1925 г. в с. Тулово, Казанлъшко. Завършва Института за учители-специалисти в София и е разпределен на работа в Механо-електротехническата гимназия - Казанлък.

Когато през 1948 г. младият Ганчо Тотев постъпва на работа в казанлъшкото училище (малко по-късно преименувано в Техникум по механотехника и електротехника), там вече е обособено двигателното отделение с ръководител Стефан Дундаков. Точно двигателите с вътрешно горене са голямата любов на Ганчо още от ученическите му години и той се насочва да преподава главно на паралелките избрали тази много модерна в онези години специалност по дисциплината "Теория на двигателите с вътрешно горене", както и по практика. Ст. Дундаков се пенсионира в началото на 60-те години и Ганчо Тотев става ръководител на отделението. След откриване на специалността „Механична и пневмохидравлична автоматика" Ганчо Тотев преподава и на тази специалност дисциплината „Хидравлика“ и други специални дисциплини, а на всички специалности във втори и трети курс е един от преподавателите по „Механика".

Той е един от най-строгите учители в цялата история на това училище. В спомените на неговите ученици, когато са имали часове при него „муха да бръмне се чува".

Димитър Георгиев (учил 1955 г. - 1960 г.) си спомня: *„Беше ни много страх от него. Някой път като се ядоса, ние бяхме паралелка от 33-ма ученици и той ни напише 33 двойки. Нахока ни и ни изгони всички от кабинета. Много рядко се случваше да се засмее, да е в добро настроение. Като отидем на практика, гледаме го, все човърка по двигателите и ние тихичко го кълнем нещо да му се случи, че да се отървем. И един ден разглобявал някакъв самолетен амортизатор. Пружините под налягане го удрят в гърдите. Закараха го в болницата, а ние взехме да се молим да оживее и си обещахме повече да не го кълнем."*

За масово написани двойки на цяла паралелка си спомнят и учениците от 3-6 курс през учебната 1965/1966 г. Първият учебен ден е с първи час по „механика“. Все още момчетата са под впечатленията от ваканцията и са доста буйни. Една табуретка е хвърлена от вътрешността на кабинета по посока вратата и пада на сантиметри от нея, но и на сантиметри от... влизащия в същия момент учител Ганчо Тотев. Всички замръзват, защото би могло да се получи голям инцидент, ако учителят бе влязъл секунда по-рано и табуретката падне на главата му. Той позеленял от гняв и мигновено няколко яки шамари плющят по най-близките ученически вратове. Никой не отговаря на въпроса: „Кой беше?“ и следва команда: „Вади по един лист и пиши задачи за контролна!“ Никой не успява да реши задачите от предходната година и след един ден в дневника на класа, а оттам и в новите ученически бележки „лъсват“ 36 двойки на всички 36 ученика. Трудно поправими през оставащите четири месеца до края на срока.

За Ганчо Тотев директорът инж. Христо Гъдев си спомня: *„Много способен, но своеобразен преподавател. Много взискателен към учениците не само във връзка с учебния процес, но и за спазване на дисциплината в училище и извън него. Аз бях малко по-либерално настроен и по време на педагогически съвети, когато се гласуваше правилника на училището гледах някои неща да се посмекчат. Той бе един от най-върлите противници на подобни неща. Викам му и на няколко други строги като него учители: "Чакайте бе колеги, Вие ако има възможност и смъртно наказание да въведете в училище, ще го гласувате!“*

Аз обаче съм виждал Ганчо Тотев и в друга светлина в неговото ежедневие извън училище, когато с единственият му син Николай бяхме на детски лагер през 1958 г. в местността Карандила над Сливен. Като всеки човек имаше не само слаби, а и много положителни човешки черти в характера си. Няма да привеждам примери от ежедневието, а само един друг спомен разказан ми от инж. Койчо Коев от 4-д курс випуск 1966 г.: *„Беше много строг, но способен и справедлив учител. Като ни преподаваше чертаеше всичко с цветни тебешери и така обясняваше, че нямаше как да не го разбереш. На държавния изпит по практика бях в група от двама ученика - аз и едно момиче. Падна ни се двигател на едновременния камион ЗИС-5. Ганчо намазал с лук чукчето и наковалнята и край - няма ток, не може да запали двигателят. Бях си свършил моята работа, но съученичката ми се суети. Ганчо разбра, че изпитът и отива на провал и ми вика: „Отиди и и кажи да помирише, за да разбере каква е причината.“ Отидох и лекичко и казах: „Няма да буташ нищо, само ще изтриеш чукчето и наковалнята “ Тя тогава разбра, успя да запали двигателя и си взе изпита. Но Ганчо Тотев можеше да си замълчи, да не подсказе, а той все пак постъпи човешки...“*

Всеобщо е и признанието на ученици от всички випуски, на които е преподавал, че е един от учителите, от които са усвоили най-много знания. Дейно участва и в извънучилищни занимания с учениците, включително и по линия на Техническото и научно творчество на младежта (ТНТМ). Разработката, на която е ръководител "Ванкелов двигател" има голям успех на националната изложба на ТНТМ в Пловдив. Не е случайно, че според спомени на снаха му Стефка Колева, в дните около 24 май всяка година серенадите на абитуриенти пред дома на Ганчо Тотев са били изключително артистични, продължителни и вълнуващи с демонстрирана от учениците благодарност.

През 1947 г. Ганчо Тотев сключва брак със Стефанка Тотева и през 1948 г. се ражда синът им - Николай. Ганчо тежко преживява ранната смърт на съпругата си, настъпила след тежка злополука едва на 45-годишна възраст. Това се отразява на здравето му и той след боледуване почива на 1 август 1982 г.